

Vitenskapskomiteen for mattrygghet
Postboks 4404 Nydalen
0403 Oslo

Deres ref:
Vår ref: 06/50520
Dato: 05.01.2007
Org.nr: 985 399 077

v/

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Bestilling av risikovurdering angående *Ips amitinus*

Ips amitinus er en nær slektning av granbarkbillen (*Ips typographus*). Fram til 2000 var arten regulert som karanteneskadegjørere i Norge, men ble så fjernet fra listen over regulerte skadegjørere. Bakgrunnen var at EPPO fjernet den fra A2-listen (liste over skadegjørere i EPPO-området som EPPO anbefaler risikoutsatte land å regulere) i 1996 fordi arten ble ansett å være relativt ubetydelig som skogskadegjørere. I EU er Hellas, Irland, Storbritannia og Korsika vernesoner og har regulering av *Ips amitinus*

Arten er ikke ansett som etablert i Norge, men ble påvist i Norge for første gang i prøver fra importert tømmer i 2002, og har siden vært påvist i importtømmer fra Estland i flere påfølgende år. Arten finnes i store deler av Europa, blant annet i de områdene hvor det importeres tømmer fra i Russland og Baltikum.

På denne bakgrunn bestilte Mattilsynet i 2004 en innledende risikovurdering fra Skogforsk (nå Institutt for skog og landskap). Mål med prosjektet var:

- Å avklare hvorvidt introduksjon av denne arten vil føre til sterkere og hyppigere barkbilleutbrudd enn vi har hatt til nå.
- Å vurdere sannsynlighet for introduksjon og utbrudd av *Ips amitinus* i Norge ved å sammenligne ulike importrutiner.

Rapporten fra prosjektet (i henhold til strekpunktene ovenfor) foreligger nå.

Intensjonen til Mattilsynet var å få gjennomført en Pest Risk Analysis (risikovurdering som planteskadegjørere, samt analyse av risikohåndteringsmuligheter) når disse første vurderingene var gjennomført.

Institutt for skog og landskap sier i sine konklusjoner at "Etablering av *Ips amitinus* representerer under visse betingelser (særlig tørke) en økt risiko for at barkbilleutbrudd blir hyppigere og mer intense i norske skoger. Et føre var prinsipp tilsier at en bør søke å unngå at denne arten etableres.". Videre at "Påvisning av overvintrende individer på lagerplasser indikerer en stor risiko for at *Ips amitinus* kan spre seg og etablere seg i norsk skog. Det foreligger et første utkast til en

trinnvis importmodell, som vil benyttes til å undersøke om det finnes effektive virkemidler for redusere risikoen for at arten blir etablert.”

Mattilsynet har behov for å få vurdert nærmere den risiko som denne arten kan representere for skogbruket og for norsk natur; dette med sikte på å få vurdert om arten eventuelt igjen burde reguleres og/eller om det er behov for andre risikoreducerende tiltak.

På denne bakgrunn vil Mattilsynet med dette bestille en risikovurdering av *Ips amitinus* som planteskadegjører i Norge, i hht. ISPM No. 11 (2004) Pest risk analysis for quarantine pests including analysis of environmental risks and living modified organisms.

Forhold som spesielt ønskes vurdert av VKM:

1. Vurdering av sannsynlighet for at skadegjøreren er etablert i Norge i dag og vurdering av potensialet for naturlig spredning til Norge fra områder i Europa der skadegjøreren er etablert.
2. Sannsynlighet for introduksjon (innførsel og etablering) med handel med ulike typer planter og treprodukter fra land der skadegjøreren forekommer. (Eks: Planter og formeringsmateriale, kuttete greiner, barket og ubarket tømmer, trelast, treemballasje, flis, bark)
3. Vurdering av potensielle konsekvenser, inkludert økonomiske og miljømessige konsekvenser, av en etablering av arten i Norge.

Ønsket ferdigstillelse: November 2007

Vurderingen fra VKM ønskes mottatt på engelsk i tillegg til norsk. Bakgrunnsrapporten ønskes på engelsk.

Referanser

Sluttrapport for prosjekt "Risikovurdering av *Ips amitinus* ved tømmerimport, del 1"

EPPO datasheet - *Ips amitinus*

EPPO PQR database - *Ips amitinus*

ISPM No. 11 (2004) Pest risk analysis for quarantine pests including analysis of environmental risks and living modified organisms

EPPO standard PM 5/3(2) Decision-support scheme for quarantine pests (version 2006)

Med hilsen

Atle Wold
seksjonssjef